

III

(Förberedande rättsakter)

REGIONKOMMITTÉN

71:e PLENARSESSIONEN DEN 10–11 OKTOBER 2007

Yttrande från Regionkommittén om "Energipaketet"

(2007/C 305/01)

REGIONKOMMITTÉNS STÅNDPUNKT

- ReK pekar på att de lokala och regionala myndigheternas bidrag till de europeiska initiativen är av avgörande betydelse. Europeisk rätt omsätts på lokal och regional nivå i praktiken. De ansvariga på plats och medborgarna har till uppgift att faktiskt och på ett hållbart sätt påverka energiförbrukningen med sitt beteende.
- ReK anser att energipolitiken och klimatskyddspolitiken står i nära samband med och måste stämmas av mot varandra. 80 % av koldioxidutsläppen i Europa härrör ju från energiproduktionen. Det är alltså viktigt att de åtgärder som föreslås för klimatpolitiken integreras på energiområdet och vice versa. En miljö- och effektivitetsorienterad energipolitik är samtidigt också alltid klimatpolitik.
- ReK stöder kommissionens ansträngningar för att ofördröjligen avlägsna administrativa hinder, orättvisa nättillgångsvillkor (t.ex. diskriminering av aktörer som tillhandahåller förnybar energi) och komplicerade förfaranden.
- ReK uppmanar kommissionen att genom lämpliga åtgärder förhindra marknadskoncentrationer och uppmuntra mångfalden bland marknadsaktörerna.
- Regionkommittén stöder målet att senast 2020 spara 20 % energi genom ökad energieffektivitet. ReK skulle samtidigt uppskatta om detta mål gjordes bindande.
- ReK påpekar eftertryckligen att energieffektiviteten står i centrum för den europeiska energipolitiken och bör ges högsta prioritet i alla överväganden.
- Regionkommittén tvivlar på att tekniker för koldioxidbindning och koldioxidlagring (*carbon capture and storage, CCS*) kan betraktas som övergångslösning på lång sikt, eftersom den bidrar till en massiv sänkning av anläggningarnas effektivitet och ur dagens perspektiv dessutom inte är särskilt effektiva ur ekonomisk synvinkel. Mot en global bakgrund kan CCS-strategin dock fungera som en övergångslösning.

Referensdokument

Meddelande från kommissionen till Europeiska rådet och Europaparlamentet om "En energipolitik för Europa"

KOM(2007) 1 slutlig

Meddelande från kommissionen till rådet och Europaparlamentet om "Utsikterna för den inre el- och gasmarknaden"

KOM(2006) 841 slutlig

Meddelande från kommissionen till rådet och Europaparlamentet om "Hållbar kraftproduktion med fossila bränslen: med sikte på nära nollutsläpp från kol efter 2020"

KOM(2006) 843 slutlig

Meddelande från kommissionen till rådet och Europaparlamentet om "Lägesrapport om biodrivmedel – Rapport om framstegen när det gäller användningen av biodrivmedel och andra förnybara drivmedel i Europeiska unionens medlemsstater"

KOM(2006) 845 slutlig

Meddelande från kommissionen till rådet och Europaparlamentet om "Prioriterad sammanlänkingsplan"

KOM(2006) 846 slutlig

Meddelande från kommissionen till rådet, Europaparlamentet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén om "Mot en strategisk EU-plan för energiteknik"

KOM(2006) 847 slutlig

Meddelande från kommissionen till rådet och Europaparlamentet om "Färdplan för förnybar energi – Förnybara energikällor under 2000-talet: att bygga en hållbarare framtid"

KOM(2006) 848 slutlig

Meddelande från kommissionen till rådet och Europaparlamentet om "Uppföljningsåtgärd för grönboken – Rapport om framsteg för förnybar energi"

KOM(2006) 849 slutlig

Föredragande: Bernd VÖGERLE, borgmästare i Gerasdorf bei Wien (AT–PSE)

Politiska rekommendationer

lokala och regionala myndigheternas avgörande roll i den europeiska energipolitiken vid genomförandet av "energipaketet".

Inledning

1. Regionkommittén understryker energins betydelse som stöttepelare för det moderna livet. Avbrott och flaskhalsar i energiförsörjningen får därför långtgående effekter och vållar stor ekonomisk skada. Den gemensamma europeiska energipolitiken och dess målsättningar försörjningstrygghet, hållbarhet och konkurrenskraft är därför också ur de lokala och regionala myndigheternas synvinkel av stor betydelse. För att uppnå detta mål krävs en balanserad energimix.

2. ReK pekar på att de lokala och regionala myndigheternas bidrag till de europeiska initiativen är av avgörande betydelse. Europeisk rätt omsätts på lokal och regional nivå i praktiken. De ansvariga på plats och medborgarna har till uppgift att faktiskt och på ett hållbart sätt påverka energiförbrukningen med sitt beteende.

3. ReK uppmanar därför behöriga europeiska institutioner, framför allt kommissionen, att ta vederbörlig hänsyn till de

4. ReK anser att energipolitiken och klimatskyddspolitiken står i nära samband med och måste stämmas av mot varandra. 80 % av koldioxidutsläppen i Europa härrör ju från energiproduktionen. Det är alltså viktigt att de åtgärder som föreslås för klimatpolitiken integreras på energiområdet och vice versa. En miljö- och effektivitetsorienterad energipolitik är samtidigt också alltid klimatpolitik.

5. ReK pekar på att den medvetna konsumenten spelar en avgörande roll vid omsättningen av de europeiska målen. Konsumenterna måste därför stå i centrum vid alla överväganden. Vi pekar på att de socialt svagaste befolkningslagren drabbas hårdare av varje höjning av energipriserna. Det offentliga stödet bör därför för hållbarhetens och en sammanhängande klimatpolitiks skull investeras i åtgärder för energieffektivitet och information i stället för rent finansiella stöd.

Den inre marknaden

6. Regionkommittén vill påpeka att förväntningarna på liberaliseringen av elektricitets- och gasmarknaden, nämligen att priserna skulle falla och energiföretagens monopol skulle upplösas, inte besannats i alla medlemsstater. Investeringarna i kraftverk och nät är dessutom så små att försörjningstryggheten äventyras, anser kommittén. Detta gäller särskilt de alltför små investeringarna i förnybar energi och lokal försörjning och nätverk. Om den nuvarande utvecklingen håller i sig kan man förvänta sig flaskhalsar i försörjningen i framtiden.

7. ReK uppmanar därför kommissionen att skapa incitament för producenter och nätoperatörer att återigen (liksom före liberaliseringen) investera i utbyggnaden av produktionsanläggningar och nätinfrastuktur. En möjlig väg i denna riktning skulle kunna vara att lägga upp en lokal och regional energiproduktionsplan, grundad på underlag från den lokala och regionala nivån.

8. ReK stöder kommissionens ansträngningar för att ofördröjligen avlägsna administrativa hinder, orättvisa nättillgångsvillkor (t.ex. diskriminering av aktörer som tillhandahåller förnybar energi) och komplicerade förfaranden.

9. ReK förespråkar en uppdelning av verksamhetslagen (*unbundling*), varvid en bolagsrättslig separation med stöd av en stark reglerare kan betraktas som tillräcklig.

10. ReK uppmanar kommissionen att genom lämpliga åtgärder förhindra marknadskoncentrationer och uppmuntra mångfalden bland marknadsaktörerna (inbegripet de kommunala bolagen).

11. ReK anser att en förstärkning av de transnationella näten skulle ge lokal och regional nivå större handlingsutrymme (vid t.ex. inköp av energi).

12. Regionkommittén anser inte att man bör inrätta några nya förvaltningsstrukturer, t.ex. en europeisk tillsynsmyndighet för energi, eftersom de nationella tillsynsmyndigheterna är i stånd att uppnå de mål som kommissionen föreslagit och Europeiska rådet fastställt.

13. Enligt Regionkommittén bör mekanismen för handel med utsläppsrätter utformas på ett sådant sätt att kraftverk i fördelningsplanen endast tilldelas utsläppsrätter motsvarande den planerade mängden el och värme i ett värmedrivet gas- och ångkraftverk med kombinerad produktion av el och värme. Detta skulle framhäva målet att göra energiutnyttjandet mer effektivt vid elproduktion.

Energieffektivitet

14. Regionkommittén stöder målet att senast 2020 spara 20 % energi genom ökad energieffektivitet. ReK skulle samtidigt uppskatta om detta mål gjordes bindande.

15. ReK påpekar eftertryckligen att energieffektiviteten står i centrum för den europeiska energipolitiken och bör ges högsta prioritet i alla överväganden.

16. ReK uppmanar behöriga europeiska institutioner, framför allt kommissionen, att se till att lämpliga ramvillkor finns på bland annat följande områden:

- Bränslesnåla fordon.
- Stränga normer för (särskilt ska stand-by-funktionen gå att stänga av) och bättre märkning av (hushålls-)apparater.
- En så låg sammanlagd energiförbrukning som möjligt och normer för "passiva hus" vid nybyggnationer.
- Internalisering av externa kostnader genom konsekventa kostnadsberäkningar över produkters och tjänsters sammanlagda livscykel eller produktions- och transportkedja vid offentliga upphandlingar.
- EIB-lån för lokala och regionala myndigheters energieffektivitetsprogram.
- Stöd för energieffektivitet inom ramen för gruppundantagsförordningen.

17. ReK understryker att man på lokal och regional nivå genomför många åtgärder som bidrar till det europeiska initiativets framgång:

- Regional utveckling med hänsyn tagen till energiaspekter.
- Stödprogram för energieffektivitetsåtgärder (t.ex. byggnadssanering, utbyte av föråldrad belysning, nya hushållsapparater).
- Stödprogram för förnybara energikällor.
- Byggnadsnormer som sträcker sig längre än byggnadsdirektivet.
- Fysisk planering.
- Trafikens utformning (utbudet av kollektivtrafik, cykelbanor).
- Parkering för att minska biltrafiken i staden och gynna t.ex. bilpooler och mindre miljöstörande miljöbilar.
- Energirådgivning för företag.
- Informationsinsatser, kampanjer, arbete för ökad medvetenhet (t.ex. konkret information om hur man kan spara energi i hushållen, när man använder bilen m.m.).
- Att tjäna som föredöme (energisparande inom den offentliga sektorn), samt att utbilda egen personal.
- Användning av offentlig upphandling för att förbättra energieffektiviteten i varor och tjänster.

18. ReK anser att man bör avsätta mer EU-medel, t.ex. inom ramen för programmet Intelligent energi för Europa för utbyte av beprövad praxis på lokal och regional nivå.

19. ReK uppmanar kommissionen att fastställa energieffektivitetsmålen på en totalnivå (dvs. hela ekonomins energieffektivitet). Detta skulle ge medlemsstaterna och regionerna flexibilitet att kunna uppnå målet genom att använda ett större antal åtgärder, inklusive åtgärder som handlar om att minska energiförbrukning från apparater och industriell struktur i (den regionala) ekonomin.

Förnybara energikällor

20. Regionkommittén stöder det bindande målet att senast 2020 täcka 20 % av den sammanlagda energiförbrukningen med förnybara energikällor.

21. ReK framhäver de lokala inhemska energikällornas betydelse socioekonomiskt sett och deras betydelse för en trygg elförsörjning och en effektiv överföring. Man bör främja förnybara energikällor mot bakgrund av geografiska, klimatmässiga och ekonomiska förutsättningar och därmed framhäva de lokala och regionala myndigheternas nyckelroll vad gäller upphandling och främjande av lokala förnybara energikällor.

22. ReK förespråkar mål på området förnybar energi och att man tar hänsyn till uppvärmnings- och kylningssektorn, varvid man måste fästa särskild vikt vid kombinerad produktion av el och värme/kyla.

23. ReK anser att långsiktig hållbarhet bör sättas i förgrunden för samtliga åtgärder. Länder som i ett tidigt skede satsat på biomassa som energikälla täcker redan nu en avsevärd del av sitt energibehov med biomassa. Dock uppstår ofta problemet att behovet inte längre kan fyllas enbart med regionalt tillgänglig energi (bl.a. i form av trä) och att biobränslena måste transporteras långa sträckor innan det når bestämmelseorten. I dessa fall är alternativen mindre långsiktigt hållbara. Hänsyn bör då tas till mindre energikrävande transporter.

24. Regionkommittén anser att medlemsstater som endast har begränsade möjligheter att producera energi från förnybara energikällor bör få möjlighet att uppnå sitt mål om förnybar energi genom handel, antingen inom ett EU-täckande certifikatsystem för grön energi, eller genom bilaterala kontakter med andra stater som är bättre försörjda när det gäller förnybar energi. Syftet här är att minska den totala kostnaden för att uppnå målen om förnybar energi.

25. Kommittén uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att i samband med utarbetandet av de nationella handlingsplanerna för förnybar energi föreskriva obligatoriskt samråd med de lokala och regionala myndigheterna.

Biobränslen

26. Regionkommittén stöder det bindande målet att senast 2020 täcka 10 % av EU:s sammanlagda bränslekonsumtion med biobränslen. En förutsättning är att produktionen är hållbar.

27. ReK betonar hur viktig mångfalden av energi- och biomassakällor kommer att vara.

28. ReK lägger särskild vikt vid att klimatpolitiken ses i ett internationellt perspektiv och olika biobränslen främjas utifrån deras miljö- och klimatprestanda i ett livscykelperspektiv, som tar hänsyn till produktionsmetoder, transporter m.m. Förutom att främja egen effektiv europeisk produktion kan det vara aktuellt med import från länder utanför EU. Man bör främja miljövänliga och energieffektiva produktionsmetoder med biobränslen, oberoende av vilken typ av biobränsle det rör sig om och vilka växter som används för att framställa den.

29. ReK anser att stödet till produktion av biobränslen i tredjeland står i strid med målen om minskat importberoende på energiområdet och skapar nya beroendeförhållanden och framhåller därför att import från länder utanför EU bör vara av underordnad betydelse. Import bör göras med hänsyn till hållbarhet och energieffektivitet utifrån ett livscykelperspektiv för olika biobränslen.

30. ReK vill dessutom peka på vikten av att framställa biobränsle på ett långsiktigt hållbart sätt för att undvika att den biologiska mångfalden går förlorad. Vi måste undvika att stora monokulturer för energiändamål (koncentrerad odling av en enda gröda över en större yta) stör det lokala ekosystemet.

31. ReK betonar att man vid import av bioenergiråvaror måste ta hänsyn till en hållbarhetskodex. EU skulle genom att ställa krav på sina handelspartner kunna bidra till att stödja ekologiska och socialt försvarbara ekonomiska koncept som inte leder till att livsmiljöer går förlorade. Den internationella diskussionen och arbetet med att utveckla ett regelverk skulle behöva inledas omgående.

Kolanvändning

32. Regionkommittén tvivlar på att tekniker för koldioxidbindning och koldioxidlagring (*carbon capture and storage, CCS*) kan betraktas som övergångslösning på lång sikt, eftersom den bidrar till en massiv sänkning av anläggningarnas effektivitet och ur dagens perspektiv dessutom inte är särskilt effektiva ur ekonomisk synvinkel. Mot en global bakgrund kan CCS-strategin dock fungera som en övergångslösning.

33. Forskning och utveckling på teknik för koldioxidbindning och koldioxidlagring (CCS-teknik) bör främjas.

34. ReK anser att man bör ta hänsyn till CCS-teknik (så snart det finns tillgängligt på marknaden) när man ger tillstånd till nya kolkraftverk.

Energiteknik

35. Regionkommittén konstaterar att de nuvarande åtgärderna inom energiteknikssektorn är otillräckliga. Dessutom är systemet mycket långsamt. Det tar ofta flera årtionden att införa ny teknik.

36. ReK anser att man måste avsätta mer medel för energiteknik i gemenskapens ramprogram för forskning, teknisk utveckling och demonstration samt i EU-programmet "Intelligent energi för Europa". Särskilt demonstration av ny teknik på regional och lokal nivå bidrar till att öka befolkningens medvetenhet och höja arbetskraftens kompetensnivå. Det är viktigt att stöd för forskning och utveckling finns tillgängligt för både mindre privata kommersiella aktörer såväl som för offentliga aktörer.

37. ReK står fast vid att man genom utveckling av avancerad teknik också lägger grund för exportmöjligheter. Detta innebär i sin tur möjligheter att skapa ett stort antal nya arbetstillfällen.

Internationellt samarbete

38. Regionkommittén anser att endast ett omfattande och heltäckande internationellt samarbete och överenskommelser inom energipolitik och klimatskydd i syfte att säkerställa en hållbar miljö, energieffektivitet och större sparsamhet i fråga om energi på kort och lång sikt kan ge resultat och vara användbara för dagens och framtidens generationer både inom och utanför EU.

39. Regionkommittén anser att tekniskt stöd till tredjeland på intet sätt får leda till att produkter och produktionsmetoder som är föråldrade eller förbjudna inom EU exporteras till tredje-länder, mot betalning eller gratis. Man måste också se till att sådana kriterier gäller på alla nivåer, dvs. på europeisk, nationell, regional och lokal nivå samt för alla institutioner (även EIB).

Den sociala dimensionen

40. Kommissionen bör verka för att man i EU använder sig av de bästa internationella erfarenheter som finns i fråga om sparsamhet med energi och sprider Europas initiativ, strävanden och bästa erfarenheter också utanför EU.

41. Regionkommittén står fast vid att lokala och regionala myndigheter endast på några få områden och i mycket begränsad utsträckning kan påverka energiprisförhållandena. Möjligheter finns där egna energiresurser kan sättas in i stor utsträckning, om dessa kostnadsmässigt är konkurrenskraftiga i förhållande till andra energiråvaror på den liberaliserade marknaden. Härutöver kan man genom informationsåtgärder försöka göra medborgarna medvetna och beredda att betala de högre kostnader som uppstår genom de förnybara energiformerna. Vi ifrågasätter ändlösa subventioner (energikostnadsstöd, värmekostnadsstöd) eftersom dessa vanligtvis inte leder till att konsumenterna ändrar sitt beteende. Kommittén förespråkar i stället stöd till energieffektivitetsåtgärder, som leder till både kostnadsbesparingar och högre livskvalitet. Detta stöd bör också omfatta information om energianvändning till konsumenterna (intelligenta mätare) och information om energianvändning per område till lokala och regionala förvaltningar, så att de kan utarbeta mål för energieffektivitetsåtgärder och undvika ytterligare påfrestningar för personer med begränsade inkomster (fattigdom som uppstår på grund av höga energipriser, s.k. fuel poverty).

42. ReK ser med oro på effekterna av den ökade efterfrågan på energiråvaror, som leder till orimliga prisökningar på livsmedel. Det skulle därför behövas en omfattande studie av energimarknaden och vilken efterfrågan som kan förväntas på bioenergiråvaror, framför allt för att man skall kunna bedöma effekterna på livsmedelsmarknaden ända ned till småregionernas nivå.

Bryssel den 10 oktober 2007.

Regionkommitténs

Ordförande

Michel DELEBARRE